

LIETUVOS ADMINISTRACINIŲ GINČŲ KOMISIJA

SPRENDIMAS

2023 m. birželio 14 d. Nr. 21RE- (AG-360/05-2023)
Vilnius

Lietuvos administracinių ginčų komisija (toliau – Komisija), susidedanti iš narių Eglės Bilevičiūtės, Vytauto Kurpuveso (posėdžio pirmininkas ir pranešėjas) ir Mindaugo Siaurio viešame Komisijos posėdyje rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo administracinį ginčą pagal pareiškėjos uždarnosios akcinės bendrovės „Verslo valstija“ skundą dėl Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos sprendimų panaikinimo.

Komisija

n u s t a t ė:

Pareiškėja UAB „Verslo valstija“ (toliau – ir Bendrovė) prašo: panaikinti Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (toliau – ir VMI, Inspekcija) 2023-04-26 sprendimą (Nr. REN-95) kaip nepagrįstą, neteisėtą. Paaikino, kad pagal jos pateiktą 2022-12-02 paraišką GEN – 88 VMI suteikė mokestinę pagalbą (dėl nukentėjusiųjų nuo energetinės krizės) (toliau – Paraiška) iki 2023-04-30 su teise sudaryti mokestinės paskolos sutartį (toliau – MPS), sumokant įsiskolinimą iki 2024-12-30 pagal VMI viršininko 2022-10-31 įsakymu Nr. VA-83 patvirtintą Finansinių sunkumų turinčių nuo energetinės krizės nukentėjusių mokesčių mokėtojų, kuriems taikomos mokestinės pagalbos priemonės, kriterijų ir administravimo tvarkos aprašą (toliau – Aprašas). Pareiškėja pagrįstai tikėjosi iki 2023-04-30 pateikti prašymą MPS sudaryti, gražinant šiai dienai (duomenys neskelbtini) (pradinė suma buvo virš (duomenys neskelbtini)) iki 2024-12-30. Tačiau 2023-04-26 pareiškėja gavo VMI sprendimą nutraukti mokestinės pagalbos priemonių (toliau – MPP) taikymą nuo 2022-10-07, motyvuojant, kad papildomai įvertinus nustatyta, kad 2022-12-02 paraiškoje įtrauktos kuro sąnaudos neskirtos energijai gaminti. VMI skundžiamu sprendimu taip pat reikalauja iki 2023-05-15 gražinti nepriemoką su priskaičiuotais delspinigiais nuo 2022-10-07 bei nurodo, kad negražinus, bus pradėtas išieškojimas.

Pareiškėja nesutinka su VMI atliktais veiksmais priimant sprendimus suteikti ir atšaukti MPP. Suteikus MPP, nebuvo skaičiuojami delspinigiai, nebuvo prievolės sumokėti nepriemoką iki 2023-04-30. Pareiškėja pagrįstai tikėjosi prašyti sudaryti MPS, prašant susidariusią nepriemoką leisti gražinti iki 2024-12-30, tačiau prarado tokią teisę gavusi sprendimą. Pareiškėja yra žemės ūkio veiklą vykdančias subjektas ir jos pagrindinės pajamos yra sezoninės (kasmet gaunamos rugpjūčio – rugsėjo mėnesiais), o susidariusi (duomenys neskelbtini) mokestinė nepriemoka gan ženkli ir reikalavimas ją gražinti iki 2023-05-15 neįmanomas. Skundžiamas aktas yra galimai netinkamai pačios atsakovės priimtų sprendimų pasekmė. Pareiškėja 2022-12-02 paraiškoje pateikė visus VMI prašomus duomenis, pagal kuriuos VMI suteikė MPP. Suteikiant MPP konstatuota, kad Bendrovė atitinka Aprašo kriterijus. VMI papildomai tikrinama (2023-04-06 raštu paprašė pateikti papildomus buhalterinius duomenis) nustatė, jog pareiškėja vis tik neatitinka Aprašo reikalavimų, neva (dyzelinis) kuras už (duomenys neskelbtini) neskirtas energijai gaminti. Tačiau pareiškėja pateikė tuos pačius duomenis tiek minėtos pirminės paraiškos vertinimui, tiek tuos pačius papildomam vertinimui, o atsakovas pagal tuos pačius duomenis suteikė MPP, o po to panaikino.

Pagal Aprašą MPP suteikiamos nukentėjusiems nuo energetinės krizės mokesčių mokėtojams. Iš sprendimo matyti, kad VMI laikosi tokios nuomonės, kad dyzelinio kuro sąnaudos, kurios neskirtos energijai gaminti, negalėjo būti įtrauktos į kuro sąnaudas. Pagal tokį VMI aiškinimą „kyla ginčas pačių sąvokų „kuras“ ir „kuras, neskirtas energijai gaminti““. Pagal VMI poziciją, degdamas kuras (dyzelinis) žemės ūkio technikos varikliuose negamina energijos. Tačiau VMI nepagrindžia tokio sprendimo, nepateikia pareiškėjai paaiškinimo, dėl ko toks VMI sprendimas, sąvokų supratimas, nepateikia nuorodų nei į Europos Sąjungos (toliau – ES) teisės aktus, nei į Aprašo nuostatas, reglamentuojančias minėtų sąvokų „kuro sąnaudos, neskirtos energijai gaminti“ paaiškinimą. Kaip žinia, dėl energetinės krizės kelis kartus išaugo ne tik elektros, bet ir benzino, dyzelino kainos. Suprantama, kad ūkio subjektai, naudodami kelis kartus pabrangusią energetiką (elektrą, kurą), susidūrė su laikiniais finansiniais sunkumais, ko pasekoje Lietuva patvirtino Aprašą, pagal kurį taikomos MPP. Apraše apie sąvoką „kuras, neskirtas energijai gaminti“ nekalbama. Bendrovė yra žemės ūkio subjektas, nėra teisininkas, o VMI (stipresnioji pusė) priimdama sprendimus turi elgtis teisėtai, pagrįstai, paaiškinti sprendimus. Pagal sprendimą VMI galimai pati kuria niekur nepaskelbtą teisės aktą ar/ir Aprašo paaiškinimus bei pagal tai priima sprendimą, sukeltą neigiamas pasekmes pareiškėjai. Be to, pareiškėja nesupranta sprendimo apskundimo tvarkos – pagal 2023-04-26 gautą sprendimą privaloma gražinti (*duomenys neskelbtini*) iki 2023-05-15, o apskūsti tokį sprendimą galima iki 2023-05-26. Taigi sprendimu suvaržoma teisė apskūsti sprendimą per mėnesį (t. y. iki 2023-05-26), nes neapskundus iki 2023-05-15, VMI turi teisę pradėti išieškojimą nuo 2023-05-16 (b. l. 1–3).

Inspekcija su skundu nesutinka, prašo jį atmesti kaip nepagrįstą. Paaškinu, kad pareiškėja 2022-12-02 VMI pateikė Paraišką, VMI, vadovaudamasi Aprašo nuostatomis, įvertino Bendrovės atitikimą Aprašo reikalavimams ir 2022-12-08 raštu Nr. REN-113 informavo, kad Paraiška tenkinama ir iki 2023-04-30 nebus vykdomas mokesstinės nepriemokos, susidariusios nuo 2022-10-07 iki 2023-04-30, išieškojimas. Vadovaujantis Komisijos komunikato Laikinoji krizės valdymo sistema, taikoma valstybės pagalbos priemonėms, skirtoms ekonomikai remti Rusijos agresija prieš Ukrainą (su pakeitimais, taikomais nuo 2022-10-28) 1 ir 2.1 skirsniais, ši Apraše nurodyta valstybės pagalbos priemonė suderinta su Europos komisija, kuri savo 2023-01-16 sprendimu Nr. C(2023) 445 notifikavo VMI pateiktą derinti valstybės pagalbos schemą SA.104926 (2022/N) – Lietuva TCF: Mokesčių pagalbos priemonės mokesčių mokėtojams, nukentėjusiems nuo energetikos krizės po Rusijos agresijos prieš Ukrainą.

VMI, vadovaudamasi Aprašo 26 punktu, 2023-04-06 raštu REN-60 paprašė pareiškėjos pateikti papildomus dokumentus, pagrindžiančius Paraiškoje nurodytus duomenis. Pareiškėja dokumentus pateikė 2023-04-24 elektroniniu paštu (2023-04-25 Nr. G-5096).

Pagal Aprašo 7.1 punktą, pareiškėja, siekdama tenkinti Aprašo keliamus reikalavimus turi tenkinti sąlygą – jeigu 2021 m. energijos sąnaudos sudarė 10 ir daugiau procentų šiuo laikotarpiu jo patirtų visos veiklos sąnaudų, o 2022 m. ši dalis nesumažėjo. VMI, vertindama Paraišką, nustatė, kad Bendrovė, apskaičiuodama energijos sąnaudų procentinę dalį, energijos sąnaudoms priskyrė kuro sąnaudas, kurios neskirtos energijai gaminti. Mokesčių mokėtojų registre Bendrovės deklaruota pagrindinė ūkinė veikla – „Grūdinių (išskyrus ryžius), ankštinių ir aliejingų sėklų augalų auginimas“ (EVRK 011100). Kitos vykdomos veiklos: Kiti statybos baigiamieji ir apdailos darbai (EVRK 433900), Pramoninių mašinų ir įrangos įrengimas (332000). Pagrindinė Bendrovės vykdoma veikla yra susijusi su žemės ūkio veikla. VMI, siekdama nustatyti, kokiam tikslui įsigytas kuras, 2023-04-24 telefonu susisieki su Bendrovės apskaitą tvarkančiu asmeniu, kuris paaškinu, kad įsigyti degalai (kuras) skirti šioje veikloje naudojamiems įrenginiams, mechanizmams ir žemės ūkio mašinoms.

Pagal Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo (toliau – EĮ) 2 straipsnio 14 punktą energija suprantama kaip elektros energija, šilumos energija ir (ar) vėsumos energija. Energija yra laikoma preke. EĮ tikslais energijai priskiriamos gamtinės dujos ir centralizuotai tiekiamos suskystintos naftos dujos. To paties straipsnio 15 punkte numatyta, jog energijos išteklių – gamtiniai išteklių ir (ar) jų perdirbimo produktai, naudojami energijai gaminti ar transporto sektoriuje. Todėl

spręstina, jog energijos sąnaudos – energijos (elektros, šilumos, vėsumos) ir energijos išteklių, panaudotų gaminti energiją, sąnaudos.

Kadangi dyzelinas nepriskiriamas minėtai (elektros, šilumos, vėsumos) energijai ir Bendrovės veikloje nenaudojamas kaip išteklius būtent EĮ nurodytai energijai pagaminti, o naudojamas mechanizmų ir įrankių veikimui, todėl jo sąnaudos nelaikomos energijos sąnaudomis. Energijos sąnaudoms priskiriamos visos energijos (elektros energija, šilumos energija, gamtinės dujos) ir energijos išteklių, panaudotų gaminti energiją (malkos, anglis, kt.), sąnaudos. Kuras (pvz. dyzelinis) neskirtas energijai gaminti, nepriskiriamas energijos sąnaudoms.

Pareiškėja nurodo, kad neturi teisinio išsilavinimo, tačiau tai neatleidžia jos nuo tinkamo ir teisingo teisės aktų laikymosi. Pareiškėja yra juridinis asmuo ir kaip ne kartą Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas yra pažymėjęs savo nutartyse, juridiniams asmenims keliami aukštesni standartai, t. y. didesni profesionalumo, atidumo, rūpestingumo reikalavimai. Todėl, kilus neaiškumui, pareiškėja turėjo ir galėjo išaiškinti, kam pagalbos priemonė skirta, ir įvertinti, ar ši pagalbos priemonė bus galima ir jos patirtoms sąnaudoms. Be to, VMI, siekdama kuo labiau paaiškinti šios pagalbos priemonės taikymą ir apimtį, savo interneto svetainėje Dažniausiai užduodamų klausimų skiltyje buvo pateikusi klausimą ir šio klausimo paaiškinimą: „26. Ar energetinėms sąnaudoms priskiriamos sąnaudos įsigyti malkas, anglis, mazutą ar kitą kurą? Taip, priskiriamos visos energijos (elektros energija, šilumos energija, gamtinės dujos) ir energijos išteklių, panaudotų gaminti energiją (malkos, anglis, kt.), sąnaudos. Kuras (pvz. dyzelinis), neskirtas energijai gaminti, nepriskiriamas energijos sąnaudoms“. Su šiais paaiškinimais galėjo susipažinti visi juridiniai ir fiziniai asmenys.

Išnagrinėjus pareiškėjos 2023-04-24 pateiktus duomenis nustatyta, kad apskaičiuodama energijos sąnaudų procentinę dalį, ji energijos sąnaudoms priskyrė 49 836 Eur kuro sąnaudų, kurios neskirtos energijai gaminti. Iš Paraiškoje nurodytų (*duomenys neskelbtini*) energijos sąnaudų skirtų energijai gaminti sudaro tik (*duomenys neskelbtini*). Pagal Pareiškėjos 2023-04-24 pateiktus duomenis 2021 m. visos sąnaudos sudaro (*duomenys neskelbtini*). Pagal pateiktą apskaičiavimą energijos sąnaudos 2021 m. sudaro (*duomenys neskelbtini*), iš jų neskirtos energijai gaminti – (*duomenys neskelbtini*). Perskaičiavus energijos sąnaudų procentinę dalį nuo visų veiklos sąnaudų, kai visos sąnaudos (*duomenys neskelbtini*), o energijos sąnaudos (*duomenys neskelbtini*), ji sudaro 1,24 proc. ((*duomenys neskelbtini*)). Atsižvelgiant į tai, kad 2021 m. energijos sąnaudų dalis nuo visos veiklos sąnaudų sudaro mažiau nei 10 proc. (faktiškai 1,24 proc.), todėl pareiškėjai negali būti taikomos mokestinės pagalbos priemonės pagal Aprašo nuostatas.

Atliktas pareiškėjos pateiktų duomenų vertinimas yra teisėtas bei pagrįstas, kadangi pareiškėjos pateikti duomenys įvertinti ir sprendimas priimtas vadovaujantis teisės aktais.

Dėl argumento, kad gavus skundžiamą sprendimą ji prarado teisę prašyti atsakovo suteikti mokestinės pagalbos sutartį, VMI pažymi, jog sprendimas nutraukti MPP taikymą pareiškėjai nuo 2022-10-07 neužkerta kelio jai bendra tvarka kreiptis į mokesčių administratorių su prašymu dėl susidariusios nepriemokos mokėjimo atidėjimo ir (ar) išdėstymo, tokią teisę nustato Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymo (toliau – MAĮ) 88 straipsnis. Pareiškėjos prašymas bus vertinamas, vadovaujantis MAĮ 88 straipsnio nuostatomis, Mokestinės nepriemokos ar baudos už administracinę nusižengimą mokėjimo atidėjimo arba išdėstymo taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos finansų ministro 1998-11-17 įsakymu Nr. 268 (toliau – Taisyklės), Mokesčių mokėtojo, turinčio mokestinę nepriemoką, arba asmens, kuriam paskirta bauda už administracinę nusižengimą, finansinės būklės vertinimo rekomendacijomis, patvirtintomis VMI viršininko 2019-05-06 įsakymu Nr. VA-38 (toliau – Rekomendacijos). Nustačius, kad nedelsiant sumokėjus nepriemoką pareiškėjos finansinė būklė taptų kritine arba ji turėtų didelių sunkumų vykdydama kitus savo finansinius įsipareigojimus, tačiau nepriemokos mokėjimo atidėjimas ar išdėstymas suteiktų jai galimybę stabilizuoti savo finansinę būklę ir sumokėti nepriemoką vėliau, bus priimtas sprendimas dėl mokestinės nepriemokos mokėjimo atidėjimo / išdėstymo (b. l. 31–35).

Pareiškėja, atsikirdama į atsiliepimo teiginius, papildomai paaiškino, kad laikosi pozicijos, jog dyzelinis kuras yra energijos sąnaudos ir tai atitinka Aprašą. Pastarojo 9.3 papunktyje nurodoma,

kad teikiama pagalba jei „2021 m. energijos sąnaudos sudarė 10 ir daugiau procentų, o 2022 m. ši dalis nesumažėjo. Kaip matyti iš Aprašo, jokios kitos sąvokos, kaip energijos sąnaudos, nenaudojamos. VMI atsiliepime teigia, jog nustatė, kad pareiškėja, apskaičiuodama energijos sąnaudų procentinę dalį, energijos sąnaudoms priskyrė kuro sąnaudas, kurios neskirtos energijai gaminti. VMI susiaurina energijos sąvoką ir bando įteigti, kad dyzelinis kuras nėra skirtas energijai gaminti. Tokiu aiškinimu bandoma įteigti, kad deginant dyzelinį kurą vidaus degimo varikliuose neišsiskiria energija, o dyzelinis kuras turėtų būti naudojamas tik elektrai, šilumai ir (ar) vėsai gaminti norint pasinaudoti priemone nukentėjusiems nuo energetinės krizės.

EĮ 2 straipsnio 14 punkte aiškinama „energijos“ sąvoka yra susiaurinta ir taikoma kurui, kaip prekei. Pats EĮ reglamentuoja išteklių gamybą, tiekimą, vartojimą, prekybą ir 2 straipsnyje pateikta sąvoka neapima plačiosios sąvokos „energija“ bei negali būti taikoma priimant sprendimus dėl nukentėjusių nuo energetinės krizės. Parama atsirado „žymiai pabrangus energetikai (elektrai, šilumai, kurui naudojamam transportui, žemės ūkio technikai)“. Apraše taikoma tik viena sąvoka „energijos sąnaudos“ ir nėra jokių nuorodų, aiškinimų, kad ta energija (dyzelinis kuras) turi būti skirtas elektrai, šilumai ar vėsai gaminti. EĮ yra specialus ir jis reglamentuoja tam tikrą siaurą energijos dalį. Nesutiktina su atsiliepime VMI pateiktu teiginiu, kad dyzelinis kuras pagal EĮ nuostatas neskirtas energijai gaminti. EĮ ne tam skirtas, jis nereglamentuoja paramos tvarkos nukentėjusiems nuo energetikos krizės. Sąvokos „energija“ rūšių yra daugiau, nei pateikta ar pateikta EĮ – tai ir kinetinė, potencinė, mechaninė, vidinė ir t. t. Energijos matavimo vienetas SI sistemoje yra Džiaulis, o taip pat galima matuoti ir kilovatais, kalorijomis ir kt. Kaip žinia, 1 kg malkų išskiria apie 4 – 5 kw energijos, dyzelinis kuras 1 litras apie 12 kw energijos. Tiek kuro išskirta energija šilumai gaminti, tiek kuro išskirta energija vidaus degimo variklyje matuojama tais pačiais SI sistemoje energijos matavimo vienetais. Energija naudojama ne tik šilumai, elektrai gauti, bet ir žemės ūkio technikos darbui atlikti. Kaip matyti iš Aprašo, pareiškėjos patirtos sąnaudos – energijos sąnaudos deginant kurą (vidaus degimo variklyje) atitinka patirtas „energijos sąnaudas“. Degant dyzeliniam kurui žemės ūkio technikoje, dyzelinis kuras paverčiamas viena iš energijos rūšių, į kinetinę energiją (judėjimo), kuri matuojama tais pačiais vienetais.

Teisės aktuose gamtos išteklių (taip pat ir dyzelinio kuro) energija aiškinama, kaip pirminė energija, sukaupta kure. Nesutiktina, kad VMI internetinėje svetainėje buvo pateikusi paaiškinimą, ar „energetinėms sąnaudoms priskiriamos malkų, anglių, mazuto ar kito kuro sąnaudos“. VMI aiškina, kad priskiriamos visos energijos, bet nepriskiriamos tokios, kaip pvz. dyzelis, neskirtas energijai gaminti. Kaip jau buvo pateikta, dyzelinis kuras degdamas tiek pečiuje, tiek vidaus degimo variklyje išskiria tą pačią energiją. VMI nenurodo, kokiam teisės akte įvardinta, kad sąnaudos turi būti skirtos energijai gaminti, kaip ji pati aiškina pagal EĮ, o ne taip kaip suprantama sąvoka „energija“ plačiąja prasme. Atkreiptinas dėmesys, kad tai pateikta konsultacija, VMI darbuotojo nuomonė, nepagrįsta teisės aktais.

Sąvoka „energija“ – skaliarinis fizikinis dydis, objekto arba sistemos savybė, nulemta gamtos. Kūnas, turintis energijos, gali atlikti darbą ar /ir išskirti šilumą. VMI atsiliepime kalba tik apie šilumos, vėsos ir elektros energiją, kurią apibrėžia (aiškina) EĮ. Sąvoka „energija“ suprantama kaip medžiagų savybė – jos gebėjimas atlikti darbą, kurio pasėkoje išsiskiria elektros, šiluminė ar mechaninė energija. Mechaninė energija suprantama kaip kinetinės ir potencinės energijos suma – tai energija, susijusi su objekto judėjimu ir jo padėtimi. Taigi, negalima painioti „energetikos“ ir „energijos“ sąvokų, jos nėra tapačios. Nagrinėjamu atveju dyzelinis kuras, degdamas vidaus degimo variklyje, kuro mišinio sprogimo reakcijos energiją paverčia į mechaninę – sukimo energiją, kuri suteikia galimybę judėti žemės ūkio technikai. Pareiškėjos nuomone, dyzelinis kuras buvo skirtas energijai (iš šiluminės energijos paverčiant mechanine energija) gaminti. Pareiškėjos pateiktos dyzelinio kuro sąnaudos yra priskiriamos prie mineralinių degalų – iš gamtinių iškastinių žaliavų arba mineralinės kilmės atliekų pagaminti skystieji transporto degalai, kurie degimo (degalų naudojimo) metu išskiria energiją, kuri vidaus degimo variklio pagalba suteikia energiją technikai judėti. EĮ yra specialus įstatymas energetikos reglamentavimo prasme ir tik elektrą, šilumos energiją ir gautinas dujas apibrėžia kaip energiją, kuri laikoma preke ir tos energijos rūšys yra tik keletas iš visų energijos rūšių. MAĮ yra numatytos ne tik mokesčių mokėtojo pareigos, bet ir pačios VMI pareiga tiksliai

laikytis teisės aktų. Priimdama ginčijamą sprendimą VMI privalėjo vadovautis Aprašu. Negalima situacija, kad VMI (stiprioji pusė) aiškina sąvoką kaip ji supranta, nepagrindžia tokio aiškinimo. „Pareiškėjui gal yra nežinoma apie Europos reglamentą ar kitą teisės aktą, kuris nurodo sąvoką „energijos sąnaudos“ taikyti kaip pateikta minėtame EI“ (b. l. 61–63).

Skundas atmestinas

Ginčas byloje kyla dėl VMI 2023-04-26 sprendimo Nr. REN-95, kuriuo nuspręsta nutraukti Bendrovei taikomas MPP nuo 2022-10-07 (b. l. 38–40).

Remiantis į bylą pateiktais dokumentais nustatyta, kad 2022-12-02 paraiška taikyti mokestinės pagalbos priemonės Bendrovė kreipėsi į VMI, patvirtino, kad patyrė finansinių sunkumų dėl energetinės krizės ir sąnaudos energijai sudaro ne mažiau nei 10 procentų patirtų visų veiklos sąnaudų. VMI 2022-12-08 raštu Nr. REN-113 Bendrovę informavo, kad paraišką tenkina, iki 2023-04-30 nebus vykdomas nepriemokos, susidariusios nuo 2022-10-07 iki 2023-04-30, išieškojimas (b. l. 41–43).

VMI 2023-04-06 raštu Nr. REN-60 paprašė pateikti papildomus finansinius dokumentus (b. l. 36–37), o Bendrovei pateikus dokumentus (b. l. 46–56), Inspekcijoje 2023-04-25 buvo surašyta vertinimo išvada (b. l. 44–45) bei priimtas skundžiamas sprendimas, kuriame nurodyta, kad nuo šios datos bus skaičiuojami delspinigiai, o nesumokėjus mokestinės nepriemokos iki 2023-05-15, bus vykdomas jos išieškojimas (b. l. 38–40).

Lietuvos Respublikos Vyriausybė 2022-10-07 (posėdžio protokolas Nr. 55) nusprendė: atsižvelgiant į energetinės krizės sukeltus padarinius ir siekiant išsaugoti mokesčių mokėtojų gyvybingumą bei užtikrinti tvarią valstybės finansų sistemą ilguoju laikotarpiu, taip pat remiantis MAĮ nuostatomis, pagal kurias mokesčių administratorius gali taikyti šias MPP – stabdyti mokestinių nepriemokų išieškojimo veiksmus arba jų nepradėti, vadovaudamasis protingumo ir ekonominio tikslingumo kriterijais; atleisti nuo delspinigių už mokesčių prievolių neįvykdymą laiku ir nuo palūkanų už naudojimąsi mokestine paskola; atidėti arba išdėstyti mokestinės nepriemokos sumokėjimo terminą, sudarant mokestinės paskolos sutartis, – pasiūlyti VMI finansinių sunkumų turintiems nuo energetinės krizės nukentėjusiems mokesčių mokėtojams (atitinkantiems 2.3 papunktyje siūlomus kriterijus) taikyti MPP mokestinei nepriemokai, susidariusiai nuo 2022-10-07 iki 2023-04-30 (2.1 papunktis); viešai paskelbti kriterijus, kuriuos atitinkantys mokesčių mokėtojai turi teisę kreiptis su prašymu taikyti MPP, ir mokesčių mokėtojus, kuriems taikomos MPP. Į nustatomus kriterijus, be kita ko, įtraukti mokesčių mokėtojų ekonominės veiklos kriterijų, teisinės veiklos formos kriterijų ir *energijos sąnaudų* kriterijų (mokesčių mokėtojas veiklą pradėjo 2022 m., energijos sąnaudos nuo veiklos vykdymo pradžios iki prašymo taikyti mokestinės pagalbos priemonės pateikimo mėnesio pirmos dienos sudarė ne mažiau kaip 10 procentų visų veiklos sąnaudų) (2.3 papunktis).

Finansinių sunkumų turinčių, nuo energetinės krizės nukentėjusių juridinių asmenų (toliau – JA), kuriems nuo 2022-10-07 taikomos MPP, kriterijus, MPP taikymo ir administravimo tvarką detalizuoja Aprašas (1 punktas). Aprašas parengtas, vadovaujantis MAĮ, Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2022-10-07 posėdžio protokolu Nr. 55 ir kitais teisės aktais (2 punktas). Pagal Aprašą, JA, pageidaujantys pasinaudoti mokestine pagalba, ne vėliau kaip iki 2023-02-28 turi pateikti VMI finansinių sunkumų turinčio, nuo energetinės krizės nukentėjusio JA paraišką taikyti MPP. Paraiškos vertinimo metu stabdomas arba nepradedamas nepriemokos, susidariusios nuo 2022-10-07 iki 2023-04-30, išieškojimas (4 punktas). Paraiška užpildoma, prisijungus prie VMI portalo e. VMI autorizuotų elektroninių paslaugų srities (toliau – Mano VMI) (5 punktas). Už paraiškoje ir kartu su paraiška pateiktų dokumentų ir informacijos (duomenų) teisingumą atsako JA, pateikęs paraišką (31 punktas). Paraiškos gali būti teikiamos iki 2023-02-28 (6 punktas). Pagal *Aprašo 7 punktą, JA paraiška tenkinama, jeigu, be kita ko, JA 2021 m. energijos sąnaudos sudarė 10 ir daugiau procentų šiuo laikotarpiu jo patirtų visos veiklos sąnaudų, o 2022 m. ši dalis nesumažėjo*. Sąnaudos turi būti apskaičiuotos ir paraiškoje nurodytos iki paraiškos pateikimo prieš tai buvusio mėnesio paskutinės dienos. Visos veiklos sąnaudomis laikoma JA patirtų sąnaudų, susijusių su pagrindinės veiklos

paslaugomis, produkcija ir prekėmis, parduotomis per ataskaitinį laikotarpį, ir veiklos sąnaudų (pardavimo, bendrųjų ir administracinių, išskyrus finansines ir kitos veiklos sąnaudas, jei jos apskaitytos kaip pardavimo arba bendrosios veiklos sąnaudos) suma (7.1 papunktis).

Aprašo 7.1–7.9 papunkčiuose nurodyti kriterijai vertinami pagal VMI paraiškos vertinimo dieną turimą aktualią informaciją (8 punktas). Netenkinus paraiškos, vykdomas mokestinės nepriemokos išieškojimas MAĮ nustatyta tvarka (13 punktas). Įvertinus paraišką ir ją patenkinus, iki 2023-04-30 stabdomas arba nepradedamas nepriemokos, susidariusios nuo 2022-10-07 iki 2023-04-30, išieškojimas, tačiau tai nėra kliūtis taikyti mokestinės nepriemokos išieškojimo užtikrinimo priemones MAĮ nustatyta tvarka (16 punktas). JA, kurių paraiškos patenkinamos, atleidžiami nuo mokestinės nepriemokos delspinigių, kurie apskaičiuojami už laikotarpį nuo 2022-10-07 iki 2023-04-30, mokėjimo, taip pat JA nelaikomi skolingais valstybės ir savivaldybės biudžetams bei fondams, jeigu jų mokestinė nepriemoka susidarė nuo 2022-10-07 iki 2023-04-30 ir prašymas sudaryti MPS yra pateiktas iki 2023-04-30 (17, 18 punktai). JA mokestinę nepriemoką, susidariusią nuo 2022-10-07 iki 2023-04-30, netaikant išieškojimo veiksmų, turi sumokėti iki 2023-04-30 tuo atveju, jeigu jis nėra pateikęs prašymo sudaryti MPS, arba sumokėti MPS nustatytais terminais, bet ne vėliau kaip iki 2024-12-31, jeigu iki 2023-08-31 sudaroma MPS, dėl kurios sudarymo JA pateikė prašymą iki 2023-04-30. Prašymas sudaryti MPS pateikiamas per Mano VMI (19 punktas).

Pagal iki 2023-04-30 pateiktus prašymus sudaryti MPS ar pakeisti jau sudarytos MPS sąlygas dėl nepriemokos, susidariusios nuo 2022-10-07 iki 2023-04-30, su prašymu turi būti pateikiami dokumentai, nurodyti Prašymo atidėti arba išdėstyti mokestinės nepriemokos sumokėjimą, sudarant mokestinės paskolos sutartį, reikalavimų apraše, patvirtintame VMI viršininko 2001-10-03 įsakymu Nr. 236 (toliau – Reikalavimų aprašas). Reikalavimų apraše nurodyti papildomi dokumentai gali būti neteikiami, jei prašoma nepriemokos mokėjimą išdėstyti lygiomis dalimis ne ilgesniam nei iki 2024-12-31 laikotarpiui, o prašoma išdėstyti nepriemoką, susidariusi nuo 2022-10-07 iki 2023-04-30, JA yra ne didesnė nei 100 000 Eur. Šiame punkte numatytais atvejais, kai neprivaloma pateikti Apraše numatytą prašymą pagrindžiančių ir finansinę būklę apibūdinančių dokumentų, jų gali būti paprašyta, jeigu prašymas bus atrinktas išsamiam vertinimui, vykdant pasirinktinę teikiamų prašymų pagrįstumo kontrolę (20.1 papunktis). Nagrinėjant prašymus sudaryti MPS, vertinama VMI turima informacija ir duomenys. Finansinės būklės vertinimas atliekamas, vadovaujantis Rekomendacijomis. Po atlikto vertinimo nustatčius, kad JA nepatiria finansinių sunkumų ar neįrodo realių galimybių sumokėti mokestinę nepriemoką per prašomą išdėstymo laikotarpį, prašymas yra netenkinamas ir priimamas sprendimas neišdėstyti mokestinės nepriemokos sumokėjimo. Nepriemoka turi būti sumokama per raginime nurodytą 20 dienų terminą (20.2 papunktis). Prašymų, pateiktų iki 2023-04-30, pagrindu visos MPS turi būti sudarytos ne vėliau kaip iki 2023-08-31 (20.3 papunktis). Jei prašymas pakeisti MPS, kuri sudaryta dėl mokestinės nepriemokos, kuri susidarė nuo 2022-10-07 iki 2023-04-30, pateikiamas po 2023-04-30, prašymas nagrinėjamas, vadovaujantis Reikalavimų aprašu ir Vertinimo rekomendacijomis (21 punktas). Nagrinėjant JA, kuriems taikomos MPP, pateiktus prašymus sudaryti ar pakeisti MPS dėl nepriemokų, susidariusių nuo 2022-10-07 iki 2023-04-30, jei prašoma nepriemokos mokėjimą atidėti/išdėstyti ne ilgesniam nei iki 2024-12-31 laikotarpiui, nereikalaujama mokestinės prievolės užtikrinti hipoteka, įkeitimu, laidavimu ar garantija, tačiau tokia teisė lieka, vadovaujantis Vertinimo rekomendacijomis (22 punktas). JA, sudarę MPS dėl mokestinės nepriemokos, kuri susidarė nuo 2022-10-07 iki 2023-04-30, atleidžiami nuo MPS palūkanų už visą naudojimosi šia mokestine paskola laikotarpį, bet ne ilgiau kaip iki 2024-12-31 mokėjimo (23 punktas).

MPP taikymo laikotarpiu VMI pagal nusimatytus vertinimo kriterijus *vykdo JA finansinės būklės stebėseną ir gali paprašyti pateikti dokumentus, pagrindžiančius paraiškoje nurodytus duomenis*, jei JA VMI Kliento profilyje pradėjo būti vertinamas kaip rizikingas, t. y. turi vertinamo duomens įvertį (-čius), pažymėtą (-us) raudona spalva, taip pat kitais atvejais, kai reikalinga įsitikinti JA pateiktų duomenų teisingumu (26 punktas). *Atlikus vertinimą ir nustatčius, kad JA neatitinka kitų Apraše nurodytų reikalavimų arba nepateikė prašomų dokumentų, MPP taikymas nutraukiamas nuo 2022-10-07, jei Apraše nenumatyta kitaip* (27 punktas). Nutraukus MPP taikymą JA, nuo MPP nutraukimo dienos skaičiuojami delspinigiai, vykdomas išieškojimas MAĮ nustatyta tvarka, jei buvo

sudaryta MPS be palūkanų, palūkanos skaičiuojamos už visą naudojimosi šia MPS laikotarpį (28 punktas).

Nei Apraše, nei Lietuvos Respublikos Vyriausybės minėtame protokole Nr. 55 nėra apibrėžta, kas yra laikoma energijos sąnaudomis. Iš minėto protokolo matyti, kad juo nuspręsta pasiūlyti VMI taikyti MPP finansinių sunkumų turintiems nuo *energetinės krizės nukentėjusiems* mokesčių mokėtojams. Taip pat VMI viršininko įsakyme, kuriuo patvirtintas Aprašas, nurodoma, kad pastarasis priimtas atsižvelgiant į Komunikato 1.4, 2.1 skirsnių ir 3 skyriaus reikalavimus.

Komunikate nurodoma, jog dėl Rusijos karinės agresijos prieš Ukrainą sutriko tam tikrų produktų importo iš Ukrainos į ES (ypač grūdų ir augalinių aliejų) ir ES eksporto į Ukrainą tiekimo grandinės. *Energijos rinkai didelį poveikį padarė elektros energijos ir dujų kainų padidėjimas ES*. Rusijos karinės agresijos prieš Ukrainą tikimybė energijos rinką jau veikė kelios savaitės iki fizinės agresijos. Didelės energijos kainos daro poveikį keliems ekonomikos sektoriams, įskaitant kai kuriuos iš tų, kurie labiausiai nukentėjo nuo COVID-19 pandemijos, pavyzdžiui, transporto ir turizmo sektorius (3 punktas). Situaciją apsunkina ne tik smarkus gamybos sąnaudų augimas, iš dalies dėl azoto trąšų sąnaudų padidėjimo, kurį sukėlė *didžiulis gamtinių dujų kainų šuolis, bet ir tiesioginis energijos naudojimas žemės ūkio produktų gamybos procesuose* (5 punktas). Labai didelės energijos kainos kenkia ekonomikai ir mažina ES piliečių, ypač pažeidžiamiausių, perkamąją galią. Iki Rusijos agresijos Europos Centrinis Bankas apskaičiavo, kad dėl *energijos kainų šuolių 2022 m. BVP* augimas sumažės maždaug 0,5 procentinio punkto. Toliau išliekančios aukštos energijos kainos, tikėtina, didins skurdą ir paveiks įmonių konkurencingumą. Visų pirma *energijai imli pramonė patiria didesnes gamybos sąnaudas* (17 punktas). Komerčiniams energijos vartotojams skirtos priemonės nėra valstybės pagalba, jei tokios priemonės yra bendro pobūdžio. Tokios neatrankiosios priemonės gali būti, pavyzdžiui, *bendras mokesčių ar rinkliavų sumažinimas, gamtinių dujų, elektros energijos ar centralizuoto šilumos tiekimo lengvatinis tarifas arba tinklo sąnaudų sumažinimas* (1.4 skirsnis, 23 punktas). Valstybės narės raginamos apsvarstyti galimybę nustatyti nediskriminacinius aplinkos apsaugos ar tiekimo saugumo reikalavimus, *sietinus su pagalbos teikimu pagal šio komunikato 2.4 skirsni*. Jie galėtų būti, pavyzdžiui, šių formų: a) reikalavimas, kad tam tikrą pagalbos gavėjo suvartojamos energijos dalį sudarytų atsinaujinančiųjų išteklių energija, pvz., naudojant elektros energijos pirkimo sutartis arba tiesiogiai investuojant į energijos gamybą iš atsinaujinančiųjų šaltinių; b) reikalavimas investuoti į energijos vartojimo efektyvumą ir taip sumažinti suvartojamos energijos kiekį, palyginti su ekonominės veiklos rezultatais, pvz., sumažinant gamybos procesams, šildymui ar transportavimui suvartojamos energijos kiekį; c) reikalavimas investuoti, kad būtų sumažintas arba diversifikuotas gamtinių dujų vartojimas, pvz., taikyti elektrifikacijos priemonės naudojant atsinaujinančiuosius energijos išteklius arba žiedinius sprendimus, pvz., pakartotinai naudojant išmetamąsias dujas; d) reikalavimas lanksčiau investuoti, kad būtų lengviau verslo procesus geriau pritaikyti prie kainų signalų elektros energijos rinkose (1.4. skirsnis, 24 punktas). Komisija laikys, kad tokia valstybės pagalba yra suderinama su vidaus rinka pagal SESV 107 straipsnio 3 dalies b punktą, jeigu bus laikomasi visų toliau nurodytų sąlygų: a) bendra pagalbos suma bet kuriuo metu neviršija 400 000 EUR vienai įmonei; Pagalba gali būti teikiama tiesioginėmis dotacijomis, mokesčių ir mokėjimų lengvatomis arba kitomis formomis; b) pagalba teikiama pagal schemą, kuriai numatytas tam tikras biudžetas; c) pagalba suteikiama ne vėliau kaip 2022-12-31 (2.1 skirsnis, 41 punktas).

Komunikato 2.4 skirsnyje reglamentuojama Pagalba dėl itin smarkaus *gamtinių dujų ir elektros energijos kainų padidėjimo* patirtoms papildomoms išlaidoms padengti, be kita ko, jame numatyta, jog tam tikrais atvejais, siekiant užtikrinti ekonominės veiklos tęstinumą, gali prireikti papildomos pagalbos. Todėl valstybės narės gali suteikti pagalbą, viršijančią vertes, apskaičiuotas pagal 52 punkto e ir f papunkčius, jei, be 52 punkto a–d ir g papunkčiuose nustatytų sąlygų, laikomasi šių sąlygų pagalba gali būti teikiama įmonei, jei ji yra daug energijos naudojanti įmonė, kaip apibrėžta 2003-10-27 Tarybos direktyvos 2003/96/EB, pakeičiančios Bendrijos energetikos produktų ir elektros energijos mokesčių struktūrą (toliau – Direktyva) 17 straipsnio 1 dalies a punkto pirmoje pastraipoje, t. y. jei energinių produktų (įskaitant kitus energinius produktus nei gamtinės dujos ir elektros energija) pirkimas sudaro ne mažiau kaip 3,0 % gamybos vertės (52 punktas). Atitinkamai

Direktyvos 17 straipsnio 1 dalyje nurodyta, kad jei šioje direktyvoje nustatyti apmokestinimo lygiai, bendrai paėmus, taikomi kiekvienai įmonei, valstybės narės gali taikyti mokesčio sumažinimą energetikos produktams, *naudojamiems šildymui ar 8 straipsnio 2 dalies b ir c punktuose nurodytiems tikslams bei elektros energijai šiais atvejais*: a) daug energijos naudojančių įmonių naudai „Daug energijos naudojanti įmonė“ – tai 11 straipsnyje nurodytas verslo subjektas, kai energetikos produktų ir elektros energijos pirkimas sudaro mažiausiai 3,0 % gamybos vertės arba nacionalinis mokestis už elektros energiją sudaro mažiausiai 0,5 % pridėtinės vertės. Šiame apibrėžime valstybės narės gali taikyti labiau apribojančias sąvokas, tarp jų ir pardavimo vertės, technologinio proceso ir sektoriaus apibrėžimus. „Energetikos produktų ir elektros energijos pirkimas“ – tai tikroji energijos, pirkto ar pagamintos įmonėje, kaina. Įtraukti tik *elektros energija, šiluma ir energetikos produktai, naudojami šildymui ar 8 straipsnio 2 dalies b ir c punktuose nurodytiems tikslams*. Direktyvos 8 straipsnio 2 dalies b ir c punktuose nustatyta, kad šis straipsnis taikomas stacionariems varikliams, statybos ir viešuosiuose darbuose naudojamiems įrenginiams bei mašinoms.

EĮ 2 straipsnyje apibrėžta, jog energija – elektros energija, šilumos energija ir (ar) vėsumos energija. Energija yra laikoma preke. Šio įstatymo tikslais energijai priskiriamos gamtinės dujos ir centralizuotai tiekiamos suskystintos naftos dujos (2 straipsnio 14 dalis). Energijos išteklių – gamtiniai išteklių ir (ar) jų perdirbimo produktai, naudojami energijai gaminti ar transporto sektoriuje (15 dalis).

Sisteminis aukščiau nurodyto teisinio reguliavimo aiškinimas, Komisijos vertinimu, reiškia, jog MPP teikimas pagal Aprašą siejamas su energijos sąnaudomis, kurios yra patiriamos perkant (gaminant) gamtines dujas, elektros energiją, šilumos energiją, t. y. sutiktina su VMI atsiliepime nurodoma pozicija, jog energijos sąnaudos – energijos (vėsumos, elektros, šilumos) ir energijos išteklių, panaudotų gaminti šią energiją, sąnaudos. Byloje nėra ginčo dėl to, jog pareiškėjos veikloje kuras (dyzelinis) yra naudojamas transporto priemonėms, o ne minėtos energijos gaminimui, todėl laikytina, kad šios kuro sąnaudos paraiškoje negalėjo būti įtrauktos į energijos sąnaudas. Pareiškėjos papildomai pateikti argumentai apie kinetinę, potencinę, mechaninę, vidinę energiją ir pan., yra bendro pobūdžio, ir šiuo atveju neturi reikšmės teisės aktų vertinimo kontekste bei atmestini. Pažymėtina, jog Inspekcijos tinklapyje viešai buvo (yra) pateikta informacija apie paraiškų dėl MPP teikimą, į 26 klausimą „Ar energetinėms sąnaudoms priskiriamos sąnaudos išigyti malkas, anglis, mazutą ar kitą kurą?“ pateiktas atsakymas: „Taip, priskiriamos visos energijos (elektros energija, šilumos energija, gamtinės dujos) ir energijos išteklių, panaudotų gaminti energiją (malkos, anglis, kt.), sąnaudos. Kuras (pvz. dyzelinis), neskirtas energijai gaminti, nepriskiriamas energijos sąnaudoms (<https://www.vmi.lt/evmi/aktualus-klausimai-del-mokestines-pagalbos>). Taigi pareiškėja, būdama atidi ir rūpestinga mokesčių mokėtoja, teikdama paraišką, turėjo (galėjo) būti susipažinusi su teisės aktų reikalavimais.

Bendrovė teigia, kad dėl VMI sprendimo nutraukti MPP taikymą jai užkirstas kelias pateikti prašymą dėl mokestinės paskolos sudarymo, tačiau būtent pati Bendrovė, kuri atsakinga (pasirašydama) už teisingų duomenų pateikimą, šiuo atveju neturėjo teikti paraiškos. Kadangi pareiškėjai negalėjo (iš esmės šiuo atveju nepagrįstai buvo taikomos) mokestinės pagalbos priemonės, VMI priėmus sprendimą nutraukti jų taikymą, jos pagal Aprašo nuostatas nutraukiamos atgaline data, o MPS lengvatine tvarka nėra sudaroma. Kita vertus, skundžiamas sprendimas nėra kliūtis pareiškėjai kreiptis į VMI su prašymu dėl MPS sudarymo, kaip tai numatyta MAĮ 88 straipsnyje bei Taisyklėse, o toks prašymas būtų vertinamas ir pagal Rekomendacijas.

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo 20 straipsnio 1 dalies 1 punktu ir 22 straipsnio 1 dalimi, Komisija

n u s p r e n d ž i a:

Uždarnosios akcinės bendrovės „Verslo valstija“ skundą atmesti kaip nepagrįstą.

Sprendimą per vieną mėnesį nuo jo priėmimo dienos bylos šalys turi teisę apskųsti Vilniaus apygardos administraciniam teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

Posėdžio pirmininkas

Vytautas Kurpuvesas

Komisijos nariai

Eglė Bilevičiūtė

Mindaugas Siaurys